SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII No. 15. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 25, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 25-го СІЧНЯ 1990 Ч. 15. РІК XCVII

З НЮАРКУ В УКРАЇНУ ВІДЛЕТИТЬ ЛІТАК З ЛІКАМИ

ПРИЙМАЮТЬСЯ ПРЕДМЕТИ ЩОДЕННОГО ВЖИТКУ, НОВИЙ І НОШЕНИЙ ОДЯГ ДЛЯ ДІТЕЙ

Нюарк, Н.Дж. — Стараннями Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля із ЗСА (ФДСУ) та Фонду Допомоги Рухові з Канади (ФДР) в суботу, 10-го лютого, відлетить в Україну, замовлений літак. Маршрут літака — Нюарк — Торонто — Київ-Львів.

Літак везтиме ліки, вітаміни, бандажі, одноразові шприци, порошковані молоко і соки, масло оріхове, сухі зупи, одежу для дітей, як нову так і ношену, мило та іграшки. Ліки та продукти або даровані фармацевтичними фірмами та добродійними фундаціями, або закуплені за зібрані гроші.

Організатори цього полету ФДДУ і ФДР просять громаду якнайскорше допомогти із збіркою одежі для дітей. Одежу, як нову так і ношену, слід віддавати українським церквам: православним, католицьким і євангельським, які перешлють ці речі до церкви св. Івана Хрестителя: Sandford ave., Newark, N.J. 07106.

СТАРАЮТЬСЯ ПРО РЕГАБІЛІТАЦІЮ В. СТУСА

Київ. — Газета „Молодь України" з 7-го січня помістила довшого листа до редакції у справі регабілітації видатного українського поета, який помер в Сибірі на засланні, а його тлінні останки були недавно перепоховані з двома іншими його друзями Юрієм Литвином і Олексою Тихим на Київському цвинтарі. Відкритого листа підписали: Олесь Гончар, Олесь Бердник, Анатолій Давидов, Іван Драч, Раїса Іванченко, Степан Колесник, Ліна Костенко, Василь Скуратінський, Станіслав Тельнюк, Віктор Терен і Михайло Шевченко.

Автори листа пишуть:

„Дедалі нагальніше постає питання про необхідність перегляду справи, регабілітації видатного українського поета Василя Стуса. Слово „видатний" у даному контексті — не випадкова обмова. Йдеться про талановитого, відомого в усьому світі поета, перекладача, критика, публіциста, який трагічно загинув у пермському таборі. Йдеться про письменника, чиї книги неодноразово виходили за кордоном — і жодного разу на батьківщині. Йдеться про громадянина, який у чорні часи брежнєвщини мужньо протестував проти відродження сталінізму, проти кричущих порушень національної політики як на Україні, так і в усьому Союзі.

Нестерпні умови постійного переслідування та цькування зумовлювали появу з-під пера поета творів, пройнятих болем, котрі сприймалися і трактувалися як антирадянські. Насправді ж — поезія Стуса була спрямована проти заскорузлості, застою, проти того режиму, в котрому жив письменник.

Двічі засуджували поета до тривалих строків тяжкого ув'язнення, та не поступився своїми переконаннями Василь Стус, не схилив свою горду голову перед неосталінською сваволею.

(Закінчення на стор. 4)

ЄПИСКОП РПЦЕРКВИ „ГОЛОДУЄ" В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОМУ

Київ. — Газета „Радянська Україна", орган ЦК компартії України, Верховної Ради і Ради Міністрів УССР, помістила у числі з 7-го січня довшу інформацію А. Боєчка, студента факультету журналістики КДУ, про Архиєпископа івано-франківського і коломийського Макарія, який на знак протесту проти спроби групи греко-католиків захопити Свято-Воскресенський собор в Івано-Франківському, проголосив голодівку.

Очевидно, українці-католики, первісні власники собору, зайняли церкву і почали відправляти Богослужби у їхньому обряді. Архиєпископ Макарій натомість вирішив покористуватися підтримкою своїх зверхників, не тільки церковних, але й світських, тобто КҐБ, яким він заявив, що „голодівку я буду продовжувати доти, поки останній католик не залишить територію собору.

Після того, як Архиєпископові Макарієві „трапилась нагода" і він потелефонував до Києва і обов'язково до Москви та вислав спеціяльну телеграму самому Міхаїлові Горбачову, президентам західніх держав на території яких живуть українці, зокрема Джорджеві Бушові, а також Папі Іванові Павлові II, решта справи зробили каґебісти. Вони пустили в хід чутку, що „католицькі провокатори" вбили одного вірногом РПЦеркви і поранили диякона.

Вміжчасі Архиєпископ Макарій вислав другу телеграму Папі, у якій закликає Святішого Отця „звернутись з посланням до греко-католиків" західніх областей України „про припинення насильницьких дій до РПЦеркви". При тій нагоді Макарій, як зрештою ціла ієрархія РПЦеркви, побоюючись, що їхня Церква перестане існувати в Західній Україні, налякавшись втратити хліб і посаду, створили цілий театральний спектакль і почали підносити крик про перебрання церков не так церковними, як політичними особами. Сам Макарій розпускає чутки, що католики погрожують йому розіпняти на церковному подвір'ї.

На пресовій конференції в Москві, яку скликали прибічники Патріярха Пімена, Архиєпископа Макарія зарахували до числа „мучеників-героїв", який страждає за Російську Церкву.

Західні кореспонденти, які брали участь у згаданій конференції, використали нагоду, принаймні деякі, щоб поінформувати своїх читачів про зліквідовану УКЦеркву Йосифом Сталіном в 1946 році, про ув'язнення ієрархії, священиків, монахів і монахинь та вірних. Якщо йдеться про церкву в Івано-Франківському, то із 210,000 мешканців цього міста принаймні 80 відсотків населення підтримують вимогу УКЦеркви повернути її загарбане після Другої світової війни майно, включаючи і Свято-Воскресенський собор.

ДОПОВІДЬ В. БРЮХОВЕЦЬКОГО

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка влаштовує доповідь на тему: „Шлях на Голгофу: життєва доля Миколи Зерова", яку виголосить доктор філології, завідуючий відділом теорії літератури Інституту Літератури ім. Т.Г. Шевченка АН УССР, заступник голови Ради Національностей Великої Ради Народного Руху України за Перебудову Вячеслав Брюховецький. Доповідь відбудеться в суботу 27-го січня, о 5-ій год. вечора в Домі НТШ, 63 Четверта аве., між 9-ою і 10-ою вул.

УКРАЇНА МАСОВО СВЯТКУВАЛА СІЧНЕВІ РОКОВИНИ

ПОНАД 300,000 ОСІБ ПРОВЕЛИ ЖИВИЙ „ЛАНЦЮГ ЄДНОСТИ" З КИЄВА ДО ЛЬВОВА

Київ (УГС і УНДЛ). — У неділю, 21-го січня, Україна святкувала так, як ще ніколи до того не святкувала жодне свято. І знаменно те, що так врочисто, так масово і дійсно небувало Україна святкувала свято, офіційно не визнане, відзначила день, до якого офіційна уесесерівська „наука" ставиться відверто негативно, якщо не сказати вороже.

І зійшлися на це свято люди по всій Україні та за її межами: у Москві, Прибалтиці, Европі, Америці та Австралії на заклик неофіційної, незареєстрованої, згідно совєтського закону, неіснуючої організації, яку, фактично, влада не визнає. Сьогодні все було символічно. Сотні й сотні, якщо не тисячі блакитно - жовтих прапорів майоріли, сонце сіяло — в Україні у січні прийшла весна.

Це свято ще раз і вже беззаперечно, показало всьому світові та й самим українцям, наскільки глибоко пролягла межа між владою та народом. І недаремно більшість учасників мітингу в Києві прихильно сприйняли появу гасла: „Геть окупантів!", яке з'явилося на даху одного з будинків на Софійській площі.

У столиці свято почалося в год. 11-ій ранку Молебнем за Україну, що його відправили священики УАПЦ, отці Методій, Тадей, Ігор та Юрій з Києва, Львова та Станиславова. Відтак згідно з пляном, о 12-ій год. дня від собору св. Софії у Києві простягся живий ланцюг. Вже в год. 8-ій ранку тисячі людей автобусами, електричками, приватними автами, пішки, добиралися до місць, де вони мали стояти. У 9-ій год. ранку кілька автобусів з членами УГС виїхали на 108-ий кілометр, щоб зайняти ділянку від цього до 122-го кілометру. Майже у кожного в руках — блактитно-жовтий прапор. 250 учасників акції, які репрезентували УНДЛ, зайняли частину траси від села Березівка до села Калинівка. Від св. Софії першим стояв голова НРУП Іван Драч, потім керівництво НРУП, проти наглухо зачиненої брами стояли братчики Всеукраїнського Православного Братства зі священиками, відтак — члени місцевих осередків НРУП та різних незалежних громадських об'єднань з Полтави та Одеси, з Січеслава (нині — Дніпропетровське) та Донецького, з Криму, Миколаєва, Станиславова, Харкова. За попередніми данними в акції взяло участь більш як 200,000 учасників. На диво ввічливі й усміхнені міліціянти, принаймні у Києві та по трасі до Житомира, не тільки не перешкоджали, але навіть в дечому допомагали. Від 12-ої год. до 1-ої стояв святковий живий ланцюг.

Після год. 1-ої дня люди почали з'їжджатися й сходитися у Київ на Софійську площу, де в год. 4-ій мав початися мітинг. Перед тим кілька тисяч з прапорами й гаслом „Слава героям УПА — борцям проти німецько-гітлерівських та московсько - большевицьких окупантів!" пройшли маршем від пам'ятника Шевченкові через весь Хрещатик до площі св. Софії.

О год. 4-ій тут було вже не менше як 80,000 учасників. Люди все надходили й надходили. Тисячі українських прапорів майоріли над площею.

Мітинг почався виступом поета, депутата Верховної Ради СССР, голови ТУМ ім. Шевченка Дмитра Павличка, який привітав усіх із святом. Після нього письменник Борис Римошенко зачитав Четвертий Універстал Центральної Ради УНР. Потім було зачитано Акт Директорії та звернення Української Національної Ради ЗУНР про злуку західніх та східніх земель України. Всього виступило понад 30 промовців, у тому числі представники УАПЦ та УКЦ, Олесь Гончар, Володимир Яворівський, Сергій Конєв, директор Інституту Філософії, академік Володимир Шинкарук.

Найяскравішими були промови Левка Лук'яненка та голови Львівської організації СНУМ Олега Вітовича. Голова львівської СНУМ висловив надію, що в разі потреби у бій за незалежну Україну поведуть нас нові Петлюри й Шухевичі. Закінчив свій виступ Вітович переконанням у скоре святкування величного свята — свята виходу України зі складу совєтської імперії і закликав підтримати гасло львівської СНУМ — через ради без комуністів до вільної України.

Л. Лук'яненко зазначив, що одною з причин загибелі УНР був несвоєчасний пацифізм, розпуск армії, „з чого скористала молода червона Росія". Далі Лук'яненко зупинився на шкідливості соціялістичних утопій, і якщо промова Вітовича була сприйнята присутніми неоднозначно (прізвище Петлюри викликає суперечливі асоціяції), то промова Лук'яненка викликала одностайне схвалення, а зокрема його наголошення на необхідності йти до незалежности мирним шляхом, про наслідки російської окупації, про те, що імперія валиться і на її руїнах постане незалежна українська держава.

Як завжди, добре виступив Юрій Бадзьо.

Після мітингу слово взяв Петро Січко і закликав вшанувати пам'ять героїв, які полягли за свободу України. Мертва тиша вляглася над майданом.

Після того хор під керівництвом Леопольда Ященка заспівав стрілецьких пісень і всі люди на майдані, а їх зібралося на кінець мітингу близько 120,000 — підхопили. Особливо врочисто лунав гимн „Ще не вмерла Україна".

Одразу після мітингу, в 6-ій год. вечора, більшість його учасників подалася до пам'ятника Кобзареві. Проходячи попри будинок КҐБ люди скандували „Ганьба!" Багато хто ставив запалені свічки до пам'ятника, а згодом хтось почепив гасло: „За незалежну Україну". Від пам'ятника люди пішли до будинку Верховної Ради з вигуками: „Геть 6-ту статтю" та висловили недовір'я „урядові" та особисто Валентині Шевченко.

Деякі гасла підняті під час акції та мітингу: „Михаил Сергеевич, Харьков и Донецк — украинские города", „За відродження УНР", „В єдності та незалежності — наша сила", „1919 — добровільна злука, 1939 — примусове „освободження", „Акт злуки ЗУНР і УНР — вираз спільного чуття одвічної цілости українського народу" тощо. Були також гасла на екологічну тематику та проти диктатури КПСС.

У Львові ланцюг стояв у три ряди. Видно було гасла, яких автори вимагали волі України. У кожного — прапор. На трасі Львів-Тернопіль, де, за словами очевидців зібралося до 200,000 люди стояли на відстані 1-2 метрів. О 5-ій год. вечора розпочався мітинг, який зібрав більше як 100,000 учасників. Виступали: голова НРУП Орест Влох, від УГС — Вячеслав Чорновіл, письменник Роман Лубківський, представники регіональних організацій НРУП, гості з Литви та голови товариств вірменської та жидівської культури.

Цього ж дня мітинги відбулися по всій трасі маршруту ланцюга, а також у всіх більших містах України. Цікаво, що і в Одесі активісти „Південної Громади", УГС та УНДЛ зуміли відстояти прапор під час мітингу на Соборній площі.

100,000 В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОМУ ВИЙШЛИ НА СВЯТКУВАННЯ

Івано-Франківське (Роман Гладиш, УПА). — У неділю, 21-го січня, Івано-Франківщина розцвіла синьо-жовтими кольорами, символами неба і пшениці України. Біля 100,000 громадян области утворили живий ланцюг єднання від будинку, де 3-го січня 1919 року засідав перший уряд ЗУНР, до кордону з Львівщиною. В цей день поєднались людські серця. Сльози радости і щастя текли з очей колишнього бійця Української Галицької Армії, 92-річнго Миколи Серганюка, який розпочинав живий ланцюг, і в юнака, який вступає в життя, в цей бурхливий, але бажаний час.

В год. 4-ій, на центральній площі міста відбувся 15-тисячний мітинг в честь знаменної дати — Акту злуки розтерзаної, але ще живої України. Мітинг організувала Івано-франківська Крайова Рада НРУП. На мітингу виступили: Микола Яковина, голова Крайової Ради НРУП, Маркіян Чучук, голова Культурно-Наукового Товариства „Рух", кандидат у народні депутати України, Зіновій Дума, голова обласної організації „Меморіял" Дмитро Захарук, головний редактор газети „Агро", кандидати в народні депутати України від Ради НРУП Роман Степаняк, голова обласної організації „Зелений світ" та інщі. В своїх виступах промовці наголосили історичне значення Акту Злуки, висловили вимогу вважати цей день державним святом України, що було схвалено усіма присутніми.

По закінченню мітинга з молитвою за „Волю України" до присутніх звернувся греко-католицький священик. Мітинг завершився співами всіма присутніми гимну „Ще не вмерла Україна" і запаленням свічок. Цей день засвідчив непохитне потягнення всіх прикарпатських українців до створення національної суверенної незалежної України.

У ЧЕРНІВЦЯХ ТАКОЖ СВЯТКУВАЛИ

Чернівці (Володимир Гапоненко, УПА). — У неділю, 21-го січня, біля руського міського цвинтаря при вул. Кишинівській в год. 12-ій було організовано живий ланцюг довжиною приблизно три кілометри. Ланцюг був організований на знак солідарности з всеукраїнським живим ланцюгом між Львовом і Києвом.

На кінцях живого ланцюга було піднято емблеми ЗУНР і УНР — золотий лев на блакитному фоні і золотий тризуб на блакитному фоні. Потім біля входу на цвинтар відбувся санкціонований мітинг на честь 71-их роковин возз'єднання України в єдину суверенну соборну державу. Були підняті хоругви і понад 80 синьо-жовтих прапорів. На мітингу були присутні біля 3,000 осіб.

Член УГС поет Кость Бондаренко прочитав свої вірші, присвячені цій знаменній даті. Член Крайової Ради НРУП Володимир Старих розповів про події того героїчного минулого. Член УГС Богдан Кравчук розповів про героїчний шлях січових стрільців. Співали „Ще не вмерла Україна" і „Гей у лузі", були покладені вінки на могили визначних українських діячів: Воробкевича, Ольги Кобилянської та інших. Після Молебня, колона з хоругвами і прапорами рушила по вул. Руській до храму Успення, де також був відправлений урочистий Молебень священиками УКЦ.

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ В МІННЕАПОЛІСІ

Міннеаполіс, Мінн. — Місцеві Відділи УАКРади і УККА влаштовують Свято Державности в неділю 28-го січня, о год. 4-ій по полудні, в шкільній залі української католицької церкви св. Константина, 515 Юніверсіті аве., Н. І. Головну доповідь виголосить Президент УНР в екзилі Микола Плавюк. В художній частині: виступ хору „Дніпро", виступ жіночого ансамблю „Євшан-зілля" і деклямації.

СПОРАДИЧНІ БОЇ В АЗЕРБАЙДЖАНІ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Москва. — Совєтське пресове агентство ТАСС каже, що нібито ситуація в Азербайджані починає поправлятися, але закордонні кореспонденти, які беруть свої інформації переважно з дисидентських джерел, користуючись телефоном, бо ані до Азербайджану, ані до Вірменії їх не пускають — говорять про продовження спорадичних боїв в Баку й на провінції, особливо у західній частині республіки та збільшення жертв в людях.

Число забитих в Баку, за совєтськими джерелами, досягнуло 93 особи; за азербайджанським Народним Рухом в Баку, загинуло кілька сот осіб, кільканадцять тисяч були поранені, а велике число членів Руху ще й досі перебуває в руках КҐБ на слідстві.

Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Френсіс Клейнс у числі з 24-го січня, натякає на можливий компроміс і діялог між центральним урядом і представниками Народного Руху, який, нема де правди діти, репрезентує понад 90 відсотків усіх азербайджанців. До компромісу й діялогу схильний є також генеральний секретар ЦК КПСС і президент СССР Міхаїл Ґорбачов й більшість членів Політбюра. Верховна Рада Азербайджанської ССР не відступає від свого рішення про виведення совєтського війська і продовжує погрожувати Москві виходом республіки із Союзу. Досі сам М. Ґорбачов не зайняв ще становища до азербайджанських вимог, але натомість ген. майор Євгеній Нєчаєв, речник міністерства оборони СССР заявив кореспондентам, що зустріч між представниками центрального і республіканського урядів з участю Народного Руху відбудеться.

Тим часом в Москві стало відомо, що у зв'язку з подіями в Азербайджані, заповіджений у січні пленум Центрального Комітету КПСС, який мав розглядати проблеми та застановлятися над реформою комуністичної партії, пересунено на пізніший час. Говориться про 5-го лютого.

Тофік М. Ґасімов, керівник азербайджанського Народного Руху заявив у телефонічному інтерв'ю, що „усі говорять про компроміс, діялог, переговори тощо, але жодна сторона, жодна відповідальна особа досі ще не запропонувала таких переговорів". Він натякнув також на непорозуміння на самому кремлівському олімпі. Консервативні сили у Політбюро і Центральному Комітеті КПСС домагаються безпощадного злушення „ребелії" в Азербайджані та в інших республіках та довшої окупації Баку; інші, в тому числі М. Ґорбачов, противляться тому, і пропонують переговори і мирний діялог.

Стало також відомо, що Москва погрозила Іранові дипломатичними консеквенціями, якщо іранські урядові речники будуть вмішуватись до внутрішніх справ СССР і доставлятимуть зброю, амуніцію, літературу, військовий виряд тощо. У відповідь 270 іранських парляментаристів підписали петицію до М. Ґорбачова з критикою совєтської мілітарної політики у республіках, зокрема в Азербайджані.

КОНҐРЕС ЗСА ВІДНОВИВ ПРАЦЮ

Вашінгтон. — Після двомісячних вакацій Конгрес відновив свою працю у вівторок, 23-го січня. Очікують, що він дасть бій Президентові щодо надання притулку китайським студентам, які навчаються у ЗСА і побоюються повернення на батьківщину.

„Ми фундаментально розходимося з Президентом у багатьох важливих справах", — заявив напередодні відкриття чергової сесії Конгресу у Палаті Репрезентантів демократ з Мізурі Ричард Ґепгардт.

Одне з розходжень зв'язано з пропозицією Конгресу дозволити всім китайським студентам, в яких минув термін візи, але які бояться повертатися в Китай, залишитися в З'єднаних Стейтах. Минулого року президент Джордж Буш наложив вето на цю резолюцію. Буш керувався не байдужим ставленням до студентів з комуністичного Китаю, а бажанням протистояти Конгресові, який вмішується не в свою ділянку. Конституція надає виконавчій владі (Білому Дому) право вирішувати всі справи, зв'язані з зовнішньою політикою.

Вважають, що в кожній палаті Конгресу резолюція про китайських студентів набере дві третини голосів, і таким чином, вето Президента буде відкинуто.

„Поразка чи перемога, але Президент буде широко користуватися правом вето", — обіцяв у понеділок напередодні відкриття сесії Конгресу пресовий секретар Білого Дому Марлин Фицвотер.

Дж. Буш буде, мабуть, все частіше вдаватись до права накладати вето, бо нині він користується широкою підтримкою американців. Останні опитування громадської думки свідчать, що діяльність Президента схвалюють від 75 до 81 відсотка виборців. Популярність Буша перевищує навіть популярність його попередника Роналда Регена.

На думку політичних коментаторів, в центрі уваги Конгресу в найближчому часі будуть стояти два питання. Перше: на скільки треба скоротити видатки на оборону і чи повинні гроші, зекономлені Пентагоном, йти на розширення соціяльних програм або на зменшення дефіциту федерального бюджету.

Друге питання: про скорочення відрахувань у федеральний пенсійний фонд. Таку пропозицію вніс в кінці минулого року сенатор-демократ з Ню Йорку Данієл Мойниген і нині про нього говорить вся країна.

Конгрес також повинен розглянути справу про очищення повітря, проблему догляду дітей-дошкільників, процедуру фінансування виборчих компаній і, звичайно, шляхи зниження дефіциту федерального бюджету.

КРАЙОВА АСОЦІЯЦІЯ для поліпшення становища негрів почала розслідування справи арешту посадника Вашінґтону Меріона Беррі, який визнав схильність до алькоголю та наркотиків. У понеділок М. Беррі виїхав на лікування до однієї з найкращих клінік країни на Фльориді. Скандальна справа посадника Вашінґтону викликала хвилю незадоволення серед негритянського населення та підозріння у расовій мотивації. На пресовій конференції в неділю М. Баррі сказав: „Все своє життя я піклувався іншими та не мав часу дбати про себе". У своїй промові він звертався за допомогою, називаючи „останні дні найтяжчими" в його житті. Він вирішив не виставляти своєї кандидатури на посадника Вашінґтону у наступних виборах в листопаді, його політична кар'єра закінчилась, але він проголосив свою підтримку кандидатури пастора Джессі Джексона. Пресовий секретар пастора, який вже двічі претендував на Білий Дім, сказав, що Дж. Джексон бажає М. Беррі якнайшвидшого видужання, а про кандидування на посадника Вашінґтону йому ще думати за скоро.

ЯКЩО Б БЛУМІНҐДЕЙЛ, Ейбрагам і Стравс та Джордан Марш оголосили банкрутство у будь-якій іншій країні, вони були б негайно зачинені та розпродані, щоб задовільнити вимоги кредиторів. Але в Америці, де частиною унікальної американської традиції є Федеральний кодекс банкрутства, юридичне право надає збанкрутованим фірмам місяці та роки часу для реконструкції та обновлення бизнесу. Ця характерна риса американської системи віддзеркалює культуру та спадщину країни, є амальгамою цінностей та способів бизнесового управління. „Якщо поглянути на історію нашого походження, майже всі наші предки прийшли до Америки із північноевропейських тюрем за неспроможність платити позички", — сказав Гарвій Міллер, один із ведучих юристів у справах банкрутства.

НОВІ РУМУНСЬКІ КЕРІВНИКИ не задоволені повільною реакцією Адміністрації президента ЗСА Джорджа Буша на події в Румунії і осунення та знищення колишнього диктатора Ніколае Чаушеску. Сільвю Брукан, провідний член тимчасового румунського уряду і міністер закордонних справ Сердію Челак, заявили, що численні европейські країни, включно з СССР, доставляють всяку допомогу для Румунії, але між ними немає американців „Де американці?" — запитують румунські урядові особи і „чому вони такі байдужі до подій та перемін в нашій країні". „Ми хотіли б нав'язати з Вашінгтоном дружні відносини, але, правду кажучи, не знаємо з чого починати", — кажуть представники уряду і лідери політичних партій. Представники американської амбасади в Букарешті заявили, що досі ЗСА вислали до Румунії різних товарів й медикаментів на суму 750,000 долярів. Дальшу допомогу для Румуніїн повинен визначити Конгрес. Очевидно, румуни також незадоволені еміграційною політикою ЗСА, яка вважає, що румуни вже не є більше переслідувані.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW. (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"
Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Воля і сила народу

Від 14-го липня 1789-го року, коли то розлючені паризькі демонстранти силою здобули колишню фортецю перемінену на в'язницю Бастилії, аж по 1989-ий рік не було такого, щоб народні маси безпосередньо впливали на хід історичних подій. За неписаним законом історії — можуть це чинити вийняткові постаті, бо нема автоматизму подій а люди творять їх.

Александер Великий, Юлій Цезар, Карло Великий, Наполеон, багато інших у всесвітній історії, Богдан Хмельницький в історії України — змінювали хід подій. Здобуття Бастилії, яка стала була символом тиранії династії Бурбонів у Франції, започаткувало Велику французьку революцію, яка в свою чергу започаткувала еру новітньої демократії в Европі. Правда, вже англійська Маґна Карта Лібертатум (Велика Хартія Вольностей) уводила демократію у 1215 р., а після французької революції щойно у 1848 року прийшла в Центральній Европі „Весна народів" у 1848 році. Але й демократія, дефініція якої каже, що „влада від народу, через нарід і для народу" хоч допускає масові збори, віча, демонстрації, визнає впорядкований шлях усіх подій, нормований крайовими конституціями. Американська конституція, якою захоплювався Шевченко мріючи про заведення її в Україні, не признає безпосереднього вибору президента — виборці голосують „загально і тайно", але не безпосередньо, бо вибирають президента електори за складною процедурою.

Тим часом у минулому році покотилася по комуністичних сателітних країнах революція за зразком парижан з другої половини XIX сторіччя. Закріпилася прийнята міжнародними засобами масової інформації термінологія, що це була „мирна революція". Не скрізь мирна, бо в Румунії схопили і після короткого засекреченого військового суду розстріляли диктатора Ніколае Чаушеску і його дружину Єлену. Але ж навіть у Польщі впала монопольна влада Комуністичної партії в наслідок затяжних масових страйків. У Східній Німеччині режим захитався, коли десятки і сотні тисяч громадян втікали почерез Мадярщину і Австрію, згодом почерез Чехо-Словаччину і ця втеча довела до скасування берлінського муру. На цьому місці кількакратно підкреслювано, що процес ліквідації комунізму ще не закінчився — він продовжується. У Румунії безупинні масові демонстрації присилували уряд проголосити розв'язання Комуністичної партії. Мадярщина перша змінила назву „Комуністична" на „Соціялістична". Кілька днів тому у Східньому Берліні розлючені демонстранти вдерлися до будинку колишньої комуністичної політичної поліції і зруйнували все внутрішнє влаштування. В Азербайджані безпосередня воля народу проявилася у тому, що все населення заявилося за демонстрантами у столиці Баку і перешкоджувало совєтському війську посуватися вглиб країни.

Аналізуючи і з'ясовуючи історичні події з минулого року, які продовжуються у цьому році, треба обов'язково звернути увагу на історичний феномен, що комунізм валиться під безпосередніми ударами народних мас. На тлі цього феномену смішним було переконування Ґорбачова литовських патріотів, що вони повинні здійснювати свої бажання поступово, терпеливо і леґально. 70-тирічне панування комунізму в Евразії, з підпорядкуванням собі в 1917-20 роках усіх тамошніх молодих самостійних держав, плюс дальша окупація під час і після Другої світової війни і плюс підпорядкування собі шости самостійних держав у Східній і Центральній Европі — це був один ланцюг злочинів, знущань і кривавого переслідування. За Адольфа Гітлера терпіли народи в окупованих Третім Райхом країнах. Але німцям велося добре, вони були упривілейовані, як „Герренфольк". У Совєтському Союзі корінно московському народові було і є ще найлегше жити, але він також підлягає владі однієї партії: Алєксандер Солженіцин і Андрей Сахаров були корінними росіянами, але вважали себе жертвами державно-партійного насильства.

Нарід не завжди поводиться мудро і правильно. Німецький нарід у демократичних виборах дав більше Націонал-демократичній партії Адольфа Гітлера і штовхнув Німеччину у провалля. Знаємо, що в Америці деякі обрані народом президенти накоїли багато лиха і на наших очах перевірюємо, як погано вибирають деяких губернаторів на посадників міст. Але демократична система таки найкраща з усіх існуючих систем. І все має свою логіку. Логіка безпосереднього виступу народних мас проти комунізму є ця, що увірвався терпець народів. Народи надто натерпілися, спомини перетерпілого занадто свіжі, щоби можна було ждати на еволюційний леґальний шлях — також там, де була і є національно-державна свідомість народних мас. І тому ще не відомо, як проявиться далі започаткована революція.

Володимир Яців

ПОБОЮВАННЯ В МОСКВІ

I.

Московські мілітаристи були заскочені, коли на підставі фактичних даних у 1982 році ствердили, що коли прийшло б до більшого конфлікту зі ЗСА, вони приречені на поразку. Несподіваний вогонь афганського спротиву і поступове збільшування воєнного арсеналу в ЗСА заставило лідерів Совєтського Союзу застановитись над цими справами і поробити відповідні рішення. В першу чергу технологія Заходу заставила їх до змін на військовому відтинку. Зміни, що заіснували на відтинку суспільно-політичному в країнах Середньо-Східньої Европи, причинилися до цього, що Совєтський Союз, неспроможний далі втримувати імперію тими самими методами загарбання вільних країн. Тому Ґорбачов у своїй зовнішній політиці старається не приміню вати цих агресивних метод, наслідки яких десятиліттями відчуває Совєтський Союз, на всіх відтинках еко номічного і суспільно-політичного життя.

Над цією проблемою застановляються політичні аналітики Заходу і дискутують, в який спосіб можна було б допомогти Ґорбачову в цьому скрутному положенні, яке заіснувало тепер, не тільки в Східній Европі, але теж і Совєтському Союзі. Треба підкреслити, що „яструби" з Уряду президен та Буша вважають, що треба залишити систему соціялістичну московського зраз ка, щоб вона потонула бо тільки розпач і страх перед втратою влади, змусить совєтський уряд до радикальних економічних і суспільно-політичних змін у системі. Можливо, що така розв'язка цієї проблеми — потрібна, і на часі тому, на підставі бо останніх рішень Верховної Ради СССР на другому пленумі, Ґорбачов та його дорадники не думають переключуватись на вільну ринкову господарку. Вони в дальшому на п'ять років залишають господарку країни в системі Центрального плянування, яка не принесе змін на господарському відтинку, а навпаки причиниться до приспішення і поглиблення кризи на всіх відтинках життя народів СССР. Таке рішення може мати поважний неґативний вплив на переведення в життя змін у системі.

Протилежно до таких потягнень, приватна власність, ринкові ціни на харчові продукти, як теж товари першої необхідности, можуть забезпечити впровадження господарської сво боди — вільної ринкової господарки, що допоможе Ґорбачову ввести в життя зміни, що будуть іти в добро народам Совєтського Союзу. Треба сказати, що ліберали які вважають, що холодна війна вже закінчилась, та що демократизація системи вже почалась, і тому продовжування окупації окремих країн півмільйоновою армією, як також підтримка окремим військовим одиницям, як форпостам імперії, залишаться єдиними слідами непобажаної ери. Вони підтримують Ґорбачова в його праці для введення змін в системі тому, що банкрутство реформ допровадило б до опанування влади військовиками, або опозиційними силами народних мас.

У цих справах висловили свої думки колишні видатні дипломати на річному семінарі, спонзорованому Міжнародним студійним центром. Десять колишніх державних секретарів були згідні в тому, що холодна війна зближається до кінця, а колишній секретар державний Вілліям Роджерс сказав, що „це була велика боротьба з дня на день між двома ідеологіями, яка закінчилась досить добре". Знову Дін Раск, один із перших, який був свідком початку холодної війни, підкреслив, що „він чекав досить довго, коли прийде цей день, що Совєтський Союз приєднається до людської раси, і проявить себе, як цивілізований член світової спільноти".

Ґорбачов в останніх своїх відважних потягненнях на відтинку зовнішньої політики старається за всяку ціну ввійти до спільноти цивілізованого, культурного і вільного світу, щоб з його допомогою врятувати імперію від катастрофи. Йому вдалося прихилити до своїх плянів перебудови лідерів Заходу, включно з президентом ЗСА, який відкликав всі обмеження, тариф, які були встановлені в різних часах і з різних політичних причин. Президент Буш погодився на символічний вхід Совєтського Союзу в економічну систему Заходу, як також допоміг Ґорбачову в апостольській столиці Риму отримати політичне благословення для своєї перебудови. Адміністрація Буша, однак за це в заміну нічого конкретного не отримала, як наприклад і жадних зобов'язань, які відносилися б до справ зв'язаних з проблемами в Центральній Америці. Тому критики політики Буша запитують, чи такі потягнення на відтинку зовнішньої політики йдуть в добро ЗСА, і чи це є в інтересі вільного світу рятувати цю загибаючу останню імперію.

Виглядає, що деякі політики з ліберального табору призабули про деякі факти і прийняли можливо неправильний напрямок на відтинку зовнішньої політики у взаємовідносинах із Совєтським Союзом. Якщо холодна війна відбувалася б у центрі СССР, а не на периферіях, тоді Москва відчувала би до певної міри тягар холодної війни. Вона продовжує цю політику якраз на периферіях, і немає сумніву, що Совєтський Союз є далі активний у Центральній Америці, як теж в Афґаністані. Така активність, як уділювання допомоги Кубі чи Калубі, з точки стратегічного погляду, не є так важною під сучасну пору, і тому Адміністрація Буша не прив'язує більшої уваги до цієї проблеми.

Закінчення буде.

Лист з України

„Ти певно знаєш, що в нас в роки перебудови заснувалося товариство „Рух", якого мета двигнути з занепаду нашу культуру та мову, оживити дальшу і ближчу історію... Цей рух часто організує всякі маніфестації в захист наших національних і релігійних цінностей.

Тому три тижні я була в Пасічній біля Івано-Франковського на врочистій відправі за леґалізацію УКЦ. Було двох єпископів і кільканадцять священиків. Народу — 50,000.

Опісля йшов похід в так званий Дем'янів Яр, де розкопали кілька могил із закатованими жертвами сталінізму із 1941 року. На столах стояли густо людські черепи, руки, ноги, на землі ще не зовсім зотлілий одяг. Десь найшли довгу дівочу косу...

Я начислила тих черепів більше 200. А опісля ще розкопували і найшли ще більше. Наступної неділі мають хоронити цих мучеників. Збирали гроші на пам'ятник. Дуже хотілося б бути на тому похороні. Під враженням побаченого я написала вірш:

МУЧЕНИКАМ З ДЕМ'ЯНОВОГО ЯРУ

Колись вас вирвано з корінням
Із юного життя простору,
І крізь вузьку межу зітління
Ввійшли ви в вічність неозору...

Ніжні фіялки землю вкрили:
Цвіла для вас весна остання,
А ви заснули сном могили, —
Ще й не проснувшись від кохання.

Із передсмертними сльозами
Злились в одне вечірні роси,
І простелилися полями
Високий стан і чорні коси...

Кругом з великої руїни
Життя невтомно проростає:
Цвіте на славу України
Ланом хвилястим, темним гаєм...

А в дальшому ця жінка пише:

„Яворівського треба подивляти за його енергію, працьовитість і жертвенність. Взагалі переважно всі наші письменники й поети по-геройськи борються за нашу культуру й мову, за народні права.

У нас виходить прекрасний тижневик 'Літературна Україна', орган Спілки Письменників України. Вона завжди друкує виступи їхні у Верховній Раді — велика сатисфакція читати. Також різні матеріяли з історії нашої культури й літератури.

Також у Львові виходить журнал 'Жовтень' — орган львівської спілки Письменників, де друкуються повісті сучасних письменників і твори 'Розстріляного Відродження'. Я передплачую одне і друге. Це для мене справжній празник.

Всім щирі вітання — Уня".

Андрій Бук

ЕКОНОМІКА 1989 РОКУ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

В Канаді економіка сповільнилася, головно під кінець року. Індекс консумційних цін зріс до 5.4 відс., що збільшило інфляцію, а збільшена вартість доляра до 85.92 у відношенні до — американського збільшила торговельний дефіцит, бо імпорт зріс, а експорт зменшився. Економіку під кінець року захитали піднесені ціни, домобудівництво і висока дискантова стопа (9 відс.), тому уряд підніс податки. Але, через протести громадян зменшує на добрива і услуги з 9 до 7, що зменшить державні доходи до 4.7 біл. дол. Збільшує податки для заможних з 3 до 5 відс., а зменшує для середньої кляси, з меншими доходами, бо вже платять 12 відс. податків у кондоміміях. Після ратифікації торговельного, вільного від мита договору з ЗСА товарообмін збільшиться і дохід зросте до 6 біл. дол., головно, через хемікалії, фармерські продукти, електроніку, електричні машини, які будуть дешевші в обох країнах і дадуть 200 біл. дол. торговельного доходу.

Банк Японії під кінець року знов підніс дискантову стопу до 4.5 відс. (третій раз в 1989 році), щоб зупинити інфляцію, через зростаючі ціни і піднести вартість єни, яка захиталася у відношенні до доляра і марки. Уряд виявив незадоволення з огляду на вибори, що сповільнить економічний ріст. Економіка зросла на 5 відс., консумційні ціни на 3 відс., зріс індекс економічних показників і індустрійна продукція, але захиталася автомобільна індустрія, через продаж і експорт авт. Безробіття впало до 2 відс., а брак робочої сили спричинився до зростання платні. У Японії робітник працював найбільше з усіх індустрійних країн, бо лише 30 відс. були незатруднені два дні в тижні, 15 днів в році (ЗСА — 20, Европа — 30). Тому держави Европейської коперації і розвитку радили Японії зменшити години праці, доходи-заробітки, збільшити консумцію і стандарт життя, тому що Японія на третьому місці передових індустрійних країн, а на 10 якщо йдеться про консумцію. А також радили збільшити побудову домів, зменшити ембарґо-тарифу на імпорт американських продуктів, зменшити торговельні зиски, які в 1989 році зросли до 44 біл. дол. Державний дохід у 1989 році дещо послабила туристика-вакації закордон, головно до ЗСА (10 міл.), Канади і Европи і імпорт оливи, які з року в рік зростають. Пожертви в 1989 році зросли до 20 біл. дол. (у 1988 вони виносили 8.9 біл.

У країнах Европейської спільноти економічний ріст сповільнився через піднесення чотирьома наворотами відс. стопи в шістьох державах, найбільше в Німеччині (9 відс.), а через зростаючу консумцію, ціни і інфляцію буде знову збільшена. В останніх місяцях зросло затруднення на 350,000 досягаючи 28 мільйонів, але зросло і безробіття до 2.2 мільйона, через наплив біженців зі Східньої Німеччини. Через пожвавлення торгівлі з країнами Східньої Европи і фінансову допомогу Польщі, Мадярщині і Східній Німеччині марка зросла на вартості, через великий попит. Торговельний дохід зріс до 37 біл. долярів.

У Британції — зростаючі ціни, висока інфляція (8.5 відс.) піднесли відсоткову стопу до 14.5 відс. (найбільше з усіх індустрійних країн), яка спричинила економічне сповільнення. Спад дрібної продажі, збільшений імпорт і спадаюча вартість фунта стерлінґів збільшила торговельний дефіцит до 23 біл. долярів. Резерви золота і чужих валют зменшилися через санацію фунта стерлінґів. Будова тунелю під Канал Ляманш між Великобританією і Францією, довжиною 93 миль — двох ліній на авта і поїзди продовжувалася, не зважаючи на брак капіталу. Наприкінці листопада збудовано було 34 миль, коштом 3,25 біл. дол., його запроєктовано на 1991, а урухомлення на червень 1993 рік. Кошти будови досі 40 відс. більші, ніж проєктовано, а загальні кошти 11.2, а не 8.2 біл. дол., як раніше проєктовано. Тунель будує 10 британських і европейських конструкторських компаній з капіталом 7.5 біл. фунтів стерлінґів і технічні банкові дорадники з капіталом 8 біл. фунтів стерлінґів. Скорість тунелів 75 міль на годину, а не 100 миль, як раніше проєктовано. Можна припускати, що по відкритті тунелю летунські лінії втратять пасажирів, що напевно спричинить знижку цін на квитки.

В Італії ціни і інфляція зросли, відсоткова стопа — 9 відс., торговельний дефіцит зріс з 6.3 до 10.3 біл. дол. У Франції економічне сповільнення степенувалося, безробіття зросло, продукція впала, торговельний дефіцит збільшився з 5.8 до 8.4 біл. долярів.

Дванадцять держав Европейської спільноти рішили в грудні, не зважаючи на спротив Великобританії, створити з новим роком Центральний банк зі спільною монетою, щоб допомогти країнам Східньої Европи фінансово закріпити демократичний устрій із застереженням Франції і Італії щодо об'єднання обох Німеччини, що може викли-

(Закінчення на стор. 4)

Ганна Гайворонська

НАТХНЕННЯ

Натхнення —
Блискавиця кульова.
Посеред ночі — полум'яна грива.
Забарабанили градинами слова,
Затанцювала у калюжах злива.
Не ворухнутись — трапиться біда.
Ще мить життя —
І стану блискавицею.
Але нічого в світі не шкода
За ніч натхненну,
З диво-горозовицею.
Влучи у мене,
Наскрізь пропечи
Й коли я підведуся з попелища,
Моїх рядків
Булатнії мечі
Від гарту блискавиці
Стануть вищі.

* * *

Мені в обличчя плюнули за те,
Що я не відреклась своєї мови,
За слово, материнське і святе,
Яке ви продали колись, панове.
А я не звинувачую Донбас,
Російську націю за це не проклинаю,
Не Україна відцуралася від нас,
А ми забули Україну у цім краї.
Я гордо витру з вилиці плювок —
Державна мова з цього не загине.
І від Луганська — до ясних зірок
Ніхто в мою не плюне вже дитину.

(Передрук із збірки поезій „В зірках перестиглих", журнал „Україна" ч. 52, грудень, 1989)

Мирослав Прокоп

НА ПОРОЗІ НОВОГО ДЕСЯТИЛІТТЯ

II.

„Революція згори", як почав Ґорбачов і без якої немислимо уявити подій хоча б 1989 року, має особливий вимір у плянуваннях і діях рухів за свободу всіх народів імперії. Справа в тому, що стратегія і тактика всіх визвольних рухів поневолених Москвою народів у принципі виключала можливість будь-якої серйозної еволюції тоталітарного комунізму. За такою настановою промовляли і досі промовляють десятиліття досвіду і багатющі докази незмінности цієї системи, так що навіть деякі теперішні відхилення від її догм приймаються з оправданим скептицизмом. Але, саме життя і конкретні зміни які стаються, часто більше важать чим устійнені схеми і переконання. Так діється і тут, і тому, з нових умов, які спровокував в імперії Ґорбачов, на різний лад користають народи імперії, і про їхні визвольні рухи від Східнього Берліну до Прибалтики, Грузії і Вірменії, також Молдавії та навіть України говорить сьогодні весь світ.

Притому, „революція згори" і участь в ній народів імперії має дві характеристичні риси. Поперше, переміни, що відбуваються у Східній Европі, мають, за винятком Румунії, мирний характер, і успіхи боротьби за свободу досягаються там мирними засобами, без кровопролиття. Це напевно також результат політичної культури тих народів і їх велике надбання. Чи це однак тривале явище покаже майбутнє. Подруге, ці успіхи є результатом компромісу між діячами комуністичних партій і репрезентантами демократичної опозиції, точніше, комуністичні правителі змушені зрікатися монополю влади і боротися за своє місце в спектрі інших політичних сил. Тут також тільки дальший розвиток подій покаже наскільки вони засвоять собі принципи і звичаї демократичного суспільства, себто толеранції взаємопошани, політичного плюралізму. На всякий раз, це є нові ситуації в житті народів совєтської імперії і вони відкривають нові можливості перед народами боротися за власний державний суверенітет.

Яке місце України в тих процесах? Про це буде мова в наступній статті.

Україна не стоїть осторонь великих народних здвигів, які сьогодні проходять в Східній Европі і в самому Совєтському Союзі. Навпаки, її досягнення порівняно доволі серйозні.

Про це зокрема свідчать події 1989 і попереднього року, коли відродила свою діяльність Українська Гельсінкська Група під новою назвою Української Гельсінкської Спілки (УГС), постали нові неформальні організації, як Товариство української мови ім. Т. Шевченка, Меморіял, Зелений Світ, Спілка Незалежної Української Молоді, Товариство Лева, Асоціяція Незалежної Творчої Інтеліґенції, окремі політичні групи і, зокрема, коли з ініціятиви окремих членів Спілки Письменників України та Інституту Літератури Академії Наук УССР, постав Народний Рух України за Перебудову (НРУП), або просто Рух, який полонив уяву і змобілізував до активної дії ширші кола української суспільности в різних областях України. Великою подією в житті українського народу став вихід з підпілля і виєднання права на реєстрацію віруючих Української Католицької Церкви і творення організаційної структури Української Автокефальної Православної Церкви, релігійне відродження взагалі, врешті, успішні спроби організації незалежного робітничого і профспілкового руху. Вимовними подіями стали тепер, немислимі давніше масові демонстрації населення України, публічні походи під національними прапорами, відродження національної символіки.

Межовою подією в житті України був установчий з'їзд Народного Руху України за Перебудову у вересні 1989 року. За весь час існування совєтської влади в Україні, а напевно від часу 1930 років — це було перше публічне форум, на якому поверх тисячі делеґатів так відважно і мужньо заговорили про трагічне становище нації і про потребу рятувати її від катастрофи. Далі, з'їзд Руху був першою та успішною пробою створити ширшу організовану формацію, як інструмент організованої чи координованої дії в обороні національних, культурних, соціяльних екологічних, та економічних інтересів українського народу та всіх меншостей України. Успіх Руху також у цьому, що його ініціяторам пощастило випрацювати поступову плятформу, на базі якої можна об'єднати найширші творчі сили сучасної України незалежно від світоглядово-політичних профілів, національного чи соціяльного походження, економічних і побутових потреб. Крім того, Рух зумів протистояти організованому наступові бюрократичної і шовіністичної реакції та, незалежно від цього, а може й завдяки цьому зумів розбудувати свої клітини в різних частинах України і виявився серйозним чинником сили, зосередивши свої зусилля на конкретних завданнях дня, зокрема, останньо, на підготові до виборів до Верховної та місцевих рад УССР, в березні ц.р.

Відзначити треба й те, що завдяки Рухові та іншим неформалам, зокрема Українській Гельсінкській Спілці, сьогодні в Україні стали відомі громаді принаймні кількадесят, а може і кількасот імен з кола літераторів, учених, професійної інтеліґенції і робітництва, з кола народних депутатів СССР і кандидатів в депутати до рад в найближчих виборах, яких можна вважати достатньо репрезентативними постатями, що можуть говорити в імені українського народу та національних меншостей України. Це особливо важливе коли усвідомити, що донедавна, без тих людей, існувала майже порожнеча. Бо ж важко було посилатися на офіційних діячів уряду УССР, чи загалом на київську бюрократію як на репрезентантів народу. Такими репрезентантами не уважав їх ні сам народ ні чужинці.

Вкінці, заслугою діячів українського відродження останніх років є те, що вони своєю діяльністю не тільки причинилися до зрушення громадської думки і мобілізації організованої дії частини суспільства, але що вони взагалі вселили в громаді віру в українську ідею, в українську людину, в її спроможність піднятися з національного приниження, зневіри чи байдужости.

Закінчення буде.

Відійшла у вічність актриса

Далеко від родинного міста Броди в Торонто, 24-го вересня несподівано погасло життя колишньої артистки галицьких театрів св. п. Єлисавети-Лізи з Радванських Мусій. Погасло в неділю, саме тоді, коли над нашим містом розносився гомін церковних дзвонів, склакаючи вірних на Господню молитву.

Похоронні обряди з Панахидами і св. Літургією відправлялися в каплиці Кардинала і у Свято-Миколаївській церкві з прощальними словами отців Дмитра Панькова і Ярослава Левицького. Тлінні останки спочили на цвинтарі Проспект.

Проспект залишила в жалобі родину: чоловіка Романа, сина Юрія з дружиною, доньку Марту з чоловіком, три сестри: Клявдію, Надію і Ольгу з родинами, брата Анатоля, сестрінку Віру Ке-Плавщук з родиною, дальшу родину в Канаді, Америці і Україні, своїх земляків Брідщан і багато приятелів у Торонто, які численно зійшлися, щоб відпровадити її в останню дорогу-вічности.

Св. п. Є. Мусій

Ліза народилася в Бродах у відомій музикально-співучій родині Радванських. Батьки її — наділені непересічно гарними голосами, від наймолодших літ своїми сольоспівами напівами церковних псальм возвеличували храми Божі, як і також працювали для добра своєї громади й культури, та старались щоб їхні діти наслідували їх, та чимсь визначились, не змарнувавши свого Богом даного таланту. Їхні надії не завелися, бо їхні діти успадкувавши їхню музикальність, акторські здібності й гарні голоси, всеціло віддали себе на службу рідному народові, включившися в церковне й національно-культурне життя свого родинного міста. Своїми сольоспівами прикрашували брідський хор „Боян" під керуванням славнозвісного о. М. Осадци, брали участь в аматорських гуртках, а пізніше в мандрівних театрах, які часто відвідували Броди.

Ліза була обдарована сопраном лірично-кольоратурного характеру і довгий час працювала в галицьких театрах, по більшості в співучих ролях.

За большевицької й німецької окупацій була повноцінним членом Львівської опери аж до виїзду на еміграцію.

До 1939 року в Галичині, під чоботом польської влади, театр був носієм культури. Актори їздили з міста до міста, від села до села, привозили з собою світ ілюзій, краси, історію й патріотичне натхнення. Театр вносив в серця нашого народу світло надій й дух опору. Мистецтво й література діяли, як могутня зброя там, де іншої зброї неможливо було уживати. Це єдиний засіб з'єднувати й просвічувати людей, щоб атакувати й морально нищити ворога.

Свого чоловіка Романа Ліза пізнала в Театрі ім. Тобілевича. Будучи абсольвентом університету, під польською владою був переслідуваний й позбавлений прав на належну працю. Включився в життя театру, став його членом й виступав у різних ролях. Повінчалися в 1936 році.

Життєвий шлях Лізи був переплетений й радощами й смутками. На початках еміграції у Німеччині дійшла до неї болюча вістка, що батьки Радванські під час бою під Бродами були вивезені німцями до німецького табору у Перемишлі, звідкілля вдалося їм якось видістатися й переїхати до Львова, однак в перших днях на волі, були відвезені до шпиталя, де в одному дні обидвоє померли на тиф. Смерть була викликана отруйними, або перебільшеними застриками німецьких лікарів. Спочивають на Личаківському цвинтарі у Львові.

Діставшися за океан, спершу до Вінніпегу, а пізніше до Торонто, усі мистецькі мрії, аспірації, пляни й творча праця Лізи відразу закінчилися. Почалася боротьба за існування й виховання двох маленьких діточок, Юрія і Мартусі, яким вона присвятила більшу частину свого життя. Працювала, де тільки могла, щоб утримати родину на відповідному поземі, щоб допомогти в едукації своїх дітей.

Св. п. Ліза була примірною практикуючою християнкою. Підтримувала усі релігійні та громадські справи, виховала дітей в релігійному й національному дусі і дала їм належну освіту. Її теплота, гумор й щирий сміх довго залишаться в пам'яті тих, що її знали. Вона вміла в свій питомий спосіб притягати до себе людей, вміла розраджувати, потішати й щиро жартувати, сміятися й спокушувати до усмішок навіть у найтяжчих хвилинах своєї недуги.

В останніх двох роках свого життя, вона зносила свій важкий хрест терпінь без нарікань, з оптимістичною усмішкою і мужньо, по-християнському донесла його до кінця своєї Голготи.

На тризні, за ініціятивою приятелів покійної, переведено збірку на пресу в сумі 331.75 дол., з чого приділено 150 дол. на прес-фонд тижневика „Новий Шлях" і 150 (в американській валюті) на прес-фонд щоденника „Свобода".

Замість квітів на свіжу могилу св. п. Лізи Мусій склали: по 50 дол. — Комітет Брідчан, Ніна і Роман Тарновецькі; по 25 дол. — Василина Козаченко, Ольга Павлюк; по 20 дол. — Ірина Гомонко, Нуся Наливайко-Мельник, Марія Молодецька, Бронислава Мельник, Марія Дунець з небіжком зі Львова Тарасом Прокопом, Берні Бравн, Ірина Павлюк-Петрига; 31.75 — Ю. В. М.

Ольга Павлюк

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
моєї Найдорожчої ДРУЖИНИ

бл. п.

АННИ КАРОЇ

відправиться

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

**в четвер, 25-го січня 1990 р. о год. 7:30 рано
в українській католицькій церкві
свв. Петра і Павла в Джерзі Ситі, Н. Дж.**

В цей день прошу ласкаво всіх наших Знайомих згадати Покійну у своїх молитвах.

З глибини душі дякую, зокрема всім, що відпровадили мою Дружину в останню дорогу.

Нехай Всевишній винагородить сторицею.

Муж ВОЛОДИМИР

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями,
що в неділю, 21-го січня 1990 р. по тяжкій недузі
на рака, відійшов у Вічність
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО І БРАТ

бл. п.

ВОЛОДИМИР ЗАВАДОВИЧ

ур. 4-го липня 1910 р. у Львові,
співосновник і довголітній член УСО „Тризуб".

Горем опечалені:
ДАРІЯ — ДРУЖИНА
БОГДАН І ХРИСТЯ — діти
ЗЕНОН — БРАТ з дружиною ЛІДОЮ
і доньками МАРТОЮ і ДІЯНОЮ
МИКОЛА СИВИЙ з дружиною ІВАНКОЮ
і сином ТЕОДОРОМ
братанки

ПАРАСТАС в п'ятницю, 26-го січня 1990 р. у похоронному заведенні Насевичів при 109 East Tabor Rd., Філядельфія, Па.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА в церкві Благовіщення, Melrose Park о год. 9-ій рано в суботу, 27-го січня 1990 р., а опісля Тлінні Останки будуть перевезені на цвинтар св. Марії на Fox Chase, Philadelphia, Pa.

---

*МАЄМО НА СКЛАДІ
НОВУ КНИЖКУ*

LUBOMYR LUCIUK
and
BOHDAN S. KORDAN:

**ANGLO-AMERICAN PERSPECTIVES ON THE UKRAINIAN QUESTION 1938-1951
A DOCUMENTARY COLLECTION**

Published by The Limestone Press, Kingston, Ontario, — Vestal, New York 1987, printed in Canada by Brown and Martin Ltd., pages 242. Price $20.00

The residents of New Jersey add 6% sales Tax.

Documents, which indicate the relationship between the Ukrainian independence movement and the leading powers of the Western alliance before, during and after the Second World War.

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Іван Кедрин

У МЕЖАХ ЗАЦІКАВЛЕННЯ

ІСТОРІЯ, ПОЛІТИКА, ПРЕСА, СИЛЮЕТИ, РЕЦЕНЗІЇ
Стор. 542, ціна $20.00 з пересилкою

SVOBODA BOOK STORE
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Мешканців стейту Ню Джерзі обов'язує 6% стейтового податку

В ЖЕНЕВІ РОЗПОЧАЛИСЬ американсько-советські розмови у справі зменшення далекобіжних балістичних ракет. Загально передбабують, що до чергової зустрічі президента ЗСА Джорджа Буша з генеральним секретарем ЦК КПСС і президентом СССР Михайлом Горбачовим в червні цього року, представники переговорюючих сторін вже зможуть приготовити рамовий плян договору, що його при кінці 1990 року зможуть підписати представники обидвох надпотуг. Існує переконання, що ЗСА і СССР погодяться на зменшення ракет і взаємну контролю.

Ділимося сумною вісткою,
що в п'ятницю, 12-го січня 1990 р. на 83-му році життя
відійшов у Вічність
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ і ВУЙКО

бл. п.

ЛЕВ КАЗЕВИЧ

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в каплиці на Mount Olivet Cemetery, Wheat Ridge, CO., де і зложено Тлінні Останки.

У глибокому смутку:
дружина — ОЛЬГА
дочка — ТЕОДОЗІЯ з мужем ЕВГЕНОМ
ФЕДАКОМ, синами МИРОНОМ і
НЕСТОРОМ з дружинами
син — БОГДАН з дружиною ЛІДІЄЮ і дітьми
АНДРІЄМ, МАРКОМ і ХРИСТИНОЮ
сестри —
СТЕФАНІЯ з мужем ВАСИЛЕМ БАБІЄМ
і дітьми ЛІДІЄЮ, БІЛОУС з родиною і
ЯРЕМОЮ
ТЕОФІЛЯ в Югославії з Родиною
ІВАННА в Польщі з Родиною
і дальша Родина на рідних Землях

З глибоким смутком повідомляємо все Членство ООЧСУ
і Українську Громаду, що в неділю, 14-го січня 1990 р.
по тяжкій недузі на 84-му році трудолюбивого життя
відійшов у Вічність у Філядельфії, Па.

сл. п. інж.

Мирон Ганушевський

провідний член ОУВФронту, кол. голова 6-го Відд. ООЧСУ, довголітній голова ОУА „Самопоміч", член Управи Відд. УККА, провідний член пластового куреня „Чорноморці" та суспільно-політичний діяч в минулому в Україні і в Америці.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в п'ятницю, 19-го січня в похоронному заведенні Насевичів, а в суботу, 20-го січня 1990 р. в церкві св. Миколая при 24-ій і Паппер вул. та на цвинтарі Пресвятої Діви Марії на Факс Чейсі, Па.

Опечаленій горем дружині Теофілі, Сестрам, Братам і всій Родині Покійного висловлюємо наші найглибші співчуття.

Прохаємо про молитви і замість квітів на могилу датки на пресфонд „Національної Трибуни", або на радіову програму ОУВФронту „Українська година", 800 Норт 23-тя вул., Філядельфія, Па. 19130

**Управа 6-го Відд. ООЧСУ
у Філядельфії, Па.**

Ділимося з приятелями і знайомими сумною вісткою,
що в Чикаґо, Ілл., в неділю, 21-го січня 1990 року,
відійшов у Вічність
наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ЗЯТЬ, ШВАҐЕР і ВУЙКО

св. п. інж.

РОМАН ПРОЦІВ

Горем прибита родина:
дружина — ЯРОСЛАВА
донька — АДРІЯНА
тесть — МИХАЙЛО ХРИНІВСЬКИЙ
шваґер — ОРЕСТ ХРИНІВСЬКИЙ з дружиною ВАЛЕЮ
братанки — ДАНЯ і ЛІДА

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими, тут і за океаном,
що в п'ятницю, 19-го січня 1990 р. о півночі
упокоїлася у Бозі на 82-му році життя
по довгій і тяжкій недузі
наша Найдорожча і Незабутня
ДРУЖИНА, МАМА І БАБУНЯ

бл. п.

**МАРІЯ ВОРОНА ДМИТРІВНА
з дому ЛИСЕНКО**

ПОХОРОН відбувся 22-го січня 1990 р. в українській православній церкві св. Андрія первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишилися в глибокому смутку:
муж — РОМАН
дочка — НІНА з Родиною
сини —
ВАЛЕНТИН з Родиною
ПЕТРО
дочка — АННА з Родиною
сини —
АЛЕКСАНДЕР з Родиною
РОМАН
сестра — АЛЕКСАНДРА з Родиною
племінниця — НІНА з Родиною
Родина на Україні

Ділимося сумною вісткою,
що в суботу, 20-го січня 1990 р.
на 69-му році життя
відійшов від нас
МУЖ, БАТЬКО І БРАТ

бл. п.

Ярослав Заньків

Дружина — АННА
Син — ІГОР
брати —
ВОЛОДИМИР і МИРОСЛАВ

**УСВТ „Чорноморська Січ"
в Нюарку, Н. Дж.**

у глибокому смутку повідомляє своїх Членів і Симпатиків, що в неділю, 14-го січня 1990 року, відійшов у Вічність на 96-му році життя

бл. п.

ВАСИЛЬ КУЧКУДА

довголітній член Т-ва, кол. член Управи і Ділового Комітету придбання Дому УСВТ „Чорноморська Січ", Добродій Спортової Школи „Ч. Січі", журналу „Наш Спорт" і „Січової Фундації".

ПАНАХИДА з участю Управи Т-ва, відбулася у вівторок, 16-го січня 1990 р. в похоронному заведенні Литвин і Литвин. ПОХОРОН відбувся в середу, 17-го січня ц. р. з церкви св. Івана на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

•

Опечаленій дружині Пелагії, сестрі Катерині в Україні та ближчій і дальшій Родині, передаємо вислови щирого співчуття.

Управа УСВТ „Чорноморська Січ"

У глибокому смутку повідомляємо,
що в п'ятницю, 19-го січня 1990 р., після тяжкої недуги
відійшов у Вічність

бл. п.

**Павло Дмитрович
Гаврилюк**

ПОХОРОН відбувся 22-го січня 1990 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж., про що повідомляє Родина

НАТАЛКА — дружина
ІГОР — син з дружиною
ЛЮДА — донька
ПЕТРО, ЛІЗА, ІВАСИК — внуки

Ділимося сумною вісткою,
що дня 5-го січня 1990 р.
відійшов у Вічність
на 69-му році життя

бл. п.

ФЕДІР БОЙКО

Нар. на Чернігівщині і там учителював. В Америці проживав в Чикаґо, Ілл., в останніх роках в Голливуді, Фльорида.

У глибокому смутку:
дружина — ОЛЬГА
син — БОГДАН
кузина — ЄВГЕНІЯ ДІНЕР з родиною
шваґерка — ГЕДВІҐ з Родиною
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Оцим сповіщаємо всю українську побожну громаду в ЗСА,
що в суботу, 20-го січня ц. р., після тяжкої недуги, упокоївся у Бозі

бл. п.

**Архиєпископ Володимир
(Дідович)**

правлячий архиерей Австралійсько-Ново-Зеляндської Епархії
Української Автокефальної Православної Церкви.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ розпічнуться в Мюнхені, Зах. Німеччина в суботу, 27-го і в неділю, 28-го січня, після чого домовина з Тлінними Останками Покійного Владики буде перевезена літаком до ЗСА для поховання Спочилого на українському православному цвинтарі св.ап. Андрія Первозванного при Церкві-Пам'ятнику, збудованій на молитовний спогад мучеників і страдників українського народу.

Порядок церковних відправ:

П'ятниця, 2-го лютого, год. 7-ма веч.: Соборна Архиерейська Панахида в Церкві-Пам'ятнику

Субота, 3-го лютого, год. 9-та ранку — Соборна Архиерейська Свята Літургія, Св. Літія і поховання Покійного Владики на цвинтарі Церкви-Пам'ятника.

Після поховання, традиційні спільні Поминки в Домі Української Культури. Добровільні датки на кошти похорону та пам'ятник по Покійному.

**Митрополича Канцелярія і
Консисторія УПЦеркви в ЗСА**

Українська Вільна Академія Наук

запрошує Громадянство на

**ДОПОВІДЬ
ВЯЧЕСЛАВА БРЮХОВЕЦЬКОГО**

д-ра філологічних наук, члена Спілки письменників України та провідного ідеолога Народного Руху за перебудову на Україні

на тему

**РУХ І НАСТУПНІ ВИБОРИ
НА УКРАЇНІ**

Конференція відбудеться

**в неділю, 28-го січня 1990 р. о 2-ій годині дня
в Будинку Академії в Ню Йорку**

206 Захід 100-та вул. Тел.: (212) 222-1866

Український Народний Дім Інк., Ню Йорк, Н. Й. 10003

140-142 Друга Авеню

Неділя, 4-го лютого 1990 р., год. 2:30 по пол.

К О Н Ц Е Р Т

Гостинний виступ мистців з України:

ДМИТРО ГНАТЮК — *баритон, соліст київської опери*

ІРИНА ДАЦЬ — *солістка київської опери*

**Ансамбль Київської Державної Фільгармонії
„РІДНІ НАСПІВИ" (10 осіб)**

Мистецький керівник: **Анатолій Мамалига**

Вступ: 15 дол.

НЕ ПРОПУСТІТЬ НАГОДИ.

Відбулись Загальні збори Українського Інституту Америки

В п'ятницю, 17-го листопада н.р., в Ню Йорку у власних приміщеннях відбулись вже 41-ші з черги Загальні збори Українського Інституту Америки (УІА).

Збори відкрив голова УІА інж. Володимир Назаревич, який привітав присутніх, попросив їх вшанувати одноххвилинною мовчанкою пам'ять померлих в останньому році членів Інституту та передав дальше ведення зборами маґістрові Володимирові Баранецькому. Секретарювала Лада Сочинська, яка також прочитала звіт з минулорічних зборів.

У звітах Управи першим виступив В. Назаревич. Він ствердив що основник УІА, сл. п. В. Джус, закуповуючи цей імпозантний дім, думав передати його, як амбасаду, українському урядові коли постане вільна, незалежна і суверенна українська держава. Події, які проходять під сучасну пору в Україні, дають надію що цей час може прийти скорше, ніж ми ще недавно думали. В міжчасі цей дім мав стати культурною амбасадою нашої громади, де можна б плекати многогранну діяльність та запізнавати наших американських співгромадян з нашою багатою культурною спадщиною. Інститут вірно сповняє волю покійного добродія, записану в статутах УІА, продовжував В. Назаревич, і дає цьому вияв у своїй діяльності, бо числом, різноманітністю та високим рівнем імпрез мабуть не дорівнює жодна інша організація чи товариство в цій околиці. У звітовому часі УІА особливо втішався пожвавленою діяльністю, а це з огляду на імпрези пов'язані з закінченням ювілейного року 1000-ліття Хрищення України та приїздом багатьох літераторів, музик та громадських діячів з рідних земель, які виступали у вщерть заповнених залях інституту. Ці імпрези були в цьому році під зарядом Ірени Стецури та Ярослави Ґеруляк.

В. Назаревич також зупинився довше над ремонтами, яких постійно вимагає цей майже столітній будинок. В цьому році, як і в попередніх, найбільші випадки інституту були пов'язані з утриманням та необхідними направами дому. Пляни робіт які треба виконати в найближчому часі виготовили архітекти Ю. Рицар та Ю. Ястремський, а Управа зобов'язалась їх перевести в життя дещо ще цієї зими, а решту на весні 1990 року. Кошти утримання дому покривається з каси та приходів інституту, але зараз наш директор громадських зв'язків Ліда Савойка, нав'язує контакти з федеральними та стейтовими аґенціями, які могли б дати допомогу на втримання цього дому як одного із американських архітектурних заповідників.

Дальше звітував скарбник УІА, інж. Зенон Бабюк. Він перейшов поодинокі позиції із фінансових зіставлень за останній фіскальний рік, що скінчився 30-го вересня 1989 року. Він відмітив, що приходи виносили 146,806 дол., а розходи 140, 644 дол., так що на кінець року остався чистий прибуток в сумі 6,162 дол. В рубриці приходів найбільші позиції складались з імпрез (60,438 дол.), датків і членських вкладок (46,568 дол) та приходів з інвестицій (29,691). У розходах найголовніші видатки були зв'язані з утриманням та направами дому (26,111 дол.), платнями (24,550), імпрезами (22,967) та забезпеченням (14,518). В загальному, майно інституту (враховуючи вартість будинку по частинно замортизованих початкових коштах) виносило 765,067 дол. Фінансові звіти були видруковані та роздані присутнім членам.

З черги голова мистецького комітету Я. Ґеруляк поділилась з присутніми успіхами, якими втішались влаштовані нею мистецькі виставки. На закінчення ювілейного року 1988 відбулася в інституті виставка сучасного релігійного мистецтва, а на весні 1989 року виставка афішів, що ретроактивно віддзеркалювала многогранне культурне життя української діяспори. В жовтні була тут виставка творів О. Грищенка, а на днях відкривається виставка, підготована спільно з НТШ, під заголовком „Життя та мистецтво Т. Шевченка", на якій будуть показані зразки його видатних мистецьких творів.

Загально про імпрезову програму інституту звітувала І. Стецура, директор імпрезової діяльности. Вона подала довгий ряд імпрез, які відбулись в інституті у звітовому часі, підкреслюючи зокрема ряд музичних концертів, що притягали не тільки численну українську публіку, але також неукраїнських любителів музики. Між виконавцями були такі загальновідомі майстри і композитори з України як В. Загорцев, Е. Станкович, О. Кива, І. Карабиць, О. Слободяник зі сином, та О. Криса з дружиною Тетяною Чекіною та синами. Високий рівень цих майстрів та їх світовий стаж дав нагоду започаткувати та широко розголосити в американській пресі серію успішних концертів під назвою „Музика в Інституті". Тут також відбулись концерти камерного ансамблю „Нова" під керівництвом Лариси Крупи, вечір оперного речиталю української співачки Ольги Боднар-Талін та її американських співвиконавців, попис учнів Українського Музичного Інституту, вечір молодих талантів та інші. В серії літературних вечорів читали свої поезії І. Римарук (з України), Б. Бойчук, М. Ревакович, Л. Ґавур, Ю. Тарнавський та Л. Палій. Літературні вечори організувались у співпраці з Нюйоркською Групою. Також члени Академії Наук України, д-р М. Жулинський та проф. Р. Іванченко, виступили в Інституті з доповідями про національний і культурний ренесанс на рідних землях. Тут теж відбулись щорічні святкування Тижня Слов'янської Спадщини, які притягають численну публіку усіх слов'янських народів. В грудні 1988 року Інститут вшанував на своєму вже традиційному, святочному, річному бенкеті пам'ять наших великих Митрополитів, Андрея Шептицького та Василя Липківського, а в 1989 Році Української Мови вшановано як Українців Року мистців слова Святослава Гординського та Ліду Крушельницьку. В закінченні І. Стецура підкреслила потребу співпраці з Українським Музеєм в Ню Йорку.

Про заходи пороблені для отримання фінансових датків (ґрентс) на віднову дому від державних аґенцій звітувала Л. Савойка, а голова Молодих Професіоналістів при УІА Люба Кос розповіла про працю цього гуртка, згадуючи часті сходини де вони обмінювалися інформаціями про свої професійні зайняття та можливості використання їх у загально-громадських акціях. Великою популярністю серед неукраїнців втішаються курси писання писанок у Великодньому часі, а серед нашої молоді щорічні прогульки на кораблі та товариські вечори.

У відсутності директора Українського Дослідного і Документаційного Центру (УДДЦ) проф. Т. Гунчака, звітувала його заступниця Олена Несіна. Вона описала, що завданням центру є збирання, збереження та видання документів про українців та події на Україні в XX столітті. УДДЦ співпрацював з Українським Історичним Т-вом у виданні книги про масові вбивства у Вінниці а зараз підготовляє два томи, один під назвою „Карпатська Україна", а другий, що покриватиме період 1940-41 років. В обидва томи входитимуть документи головно з архівів західних держав. УДДЦ уже зібрав понад 60,000 документів, які тепер каталогуються та зберігаються на третьому поверсі УІА.

У запитах та заввагах до звітів забирали голос Е. Іванців, А. Шуль, Я. Моцюк, д-р Ю. Савицький, О. і У. Балабани та А. Рак. Вони торкались головно списків членства, записів членських вплат та датків і книговодства, а члени Управи давали відповіді на їх питання.

В цьому часі Верифікаційна комісія в складі Я. Криштальський, голова, В. Гнатківський та А. Пащук, члени, закінчила перевірку уповноважень та зареєстрованих до голосування членів. У своєму звіті Я. Криштальський оголосив, що присутніх на залі було 56 членів, а заступлених через писемні уповноваження 244. Усіх повних членів на день Загальних зборів було 315. По вислуханні звіту присутні одноголосно прийняли попередньо прочитаний протокол із минулорічних загальних зборів та звіти Управи.

Згодом приступлено до вибору чотирьох членів Дирекції на місце тих, яких терміни скінчились, тобто В. Назаревича, З. Бабюка, д-ра Волтера Петришина і Е. Котлярчука. Від Номінаційної комісії Дирекції Йосип Лисогір запропонував інж. Марію Гончаренко, Любу Кос, В. Назаревича та З. Бабюка. Р. Галібей підтримав цю пропозицію. Другу листу в складі д-р Ю. Савицький, Р. Чайковський, В. Володюк та Я. Ґеруляк запропонував зі залі А. Шуль, а І. Стецура її підтримала. На бажання пропонентів обидвох лист присутні рішили голосувати за листами радше чим індивідуально за поодинокими кандидатами. У передвиборчих промовах В. Назаревич підчеркнув обов'язок директорів дбати виключно про збереження окремішности, незалежности та добробуту УІА та уважав що до Дирекції повинні входити члени, які брали активну участь у працях інституту або підтримували його фінансово. Інші кандидати Номінаційної комісії Дирекції також уважали дотеперішній вклад праці в діяльність інституту необхідною кваліфікацією для вибору. Д-р Ю. Савицький, говорячи в імени усіх своїх співкандидатів, підкреслив потребу наладнання канцелярійного та фінансового діловодства інституту, збірки фондів для піднесення фізичного стану будинку та, понад все, припливу до Дирекції нових, молодших, компетентних та енергійних сил в заміну тих, які вже є в Дирекції довгі роки. У висліді голосування листа Номінаційної комісії була прийнята переважаючою більшістю голосів.

По заключних дискусіях та пропозиціях, в яких забирали голос Я. Криштальський, А. Шуль, проф. Я. Пеленський, д-р С. Ворох, Л. Пахолюк, І. Куровицька, О. Роговська та інші, збори рішили доручити Дирекції скликання Статутової комісії для перегляду оригінального статуту, висилку усім членам періодичних фінансових звітів та бюлетенів і уставили річну вкладку у висоті 100 дол. від кожного члена або родини.

По закритті зборів присутні ще довго при перекусці обмінювались думками про працю та майбутні пляни УІА.

Н.Н.

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
НЮ ГЕЙВЕН, Конн.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в неділю, 18-го лютого 1990 р. о год. 2:30 по пол.
в залі Українського Народного Дому
961 Wethersfield Ave., Hartford, Ct.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу, Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати та по два делегати наступних Відділів

12, 23, 52, 59, 67, 101, 253, 254, 277, 350, 370, 387, 390, 414

Гостей і членів Українського Народного Союзу радо вітаємо

ПРОГРАМА НАРАД

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Промова головного предсідника УНСоюзу д-ра ІВАНА О. ФЛИСА
9. Плян праці на біжучий рік
10. Вільні запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьме участь

д-р Іван О. Флис, головний предсідник УНС

За УПРАВУ ОКРУГИ

д-р Михайло Снігурович, голова
Тарас Спивінський, секретар — Григорій Ґіна, секретар
проф. Іван Телюк, почесний голова Округи

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
БОСТОН, Масс.

ПОВІДОМЛЯЄ ЩО

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться в СУБОТУ, 3-го ЛЮТОГО 1990 р.
год. 2:30 по полудні
в залі української католицької церкви
146 Forest Hill Street, Jamaica Plain, Mass.

У загальних зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу, Члени Управи Окружного Комітету, Конвенційні Делегати та по два делегати наступних Відділів

178, 224, 238, 307, 374

Гостей і членів Українського Народного Союзу радо вітаємо

ПРОГРАМА НАРАД:

1. Відкриття і схвалення порядку нарад
2. Ствердження правосильности зборів
3. Вибір Президії
4. Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів
5. Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії
6. Дискусія над звітами і їх прийняття
7. Вибір нової Управи
8. Промова головного секретаря УНСоюзу ВОЛОДИМИРА СОХАНА
9. Плян праці на біжучий рік
10. Вільні запити
11. Закриття Загальних Зборів

У нарадах візьме участь

ВОЛОДИМИР СОХАН, головний секретар УНСоюзу

ЗА УПРАВУ ОКРУГИ

[illegible] Гетьманський, голова
Дмитро Галонжка, секретар
Дмитро Мельник, касир
[illegible] Іван Дідюк, голова Контрольної Комісії

Михайло Данилюк
ПОВСТАНСЬКИЙ ЗАПИСНИК
В-во Свобода, Ню Йорк — Джерзі Сити, 1968, стор. 286
Ціна $10.00 з пересилкою
Мешканців Ню Джерзі обов'язує 6% продажного податку
Замовляти
Svoboda Book Store
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР східньонімецького уряду Ганс Модров, який почав тратити довір'я в народі, погодився на перебудову свого уряду з участю опозиційних партій. „Ця пропозиція є не тільки дружнім жестом у сторону опозиційних партій, але вимогою часу", — заявив прем'єр Модров знаючи, що нарід домагається дальшої демократизації системи. Вміжчасі заіснували труднощі в комуністичній партії Східньої Німеччини і чимало членів домагалися від керівництва радикальних змін, або розпущення компартії. В кінці 1,800 делеґатів вирішили не розв'язувати компартії, але натомість переважно більшу чистку осіб, які співпрацювали з режимом Еріха Гонекера. Такої долі позбавленого члена компартії зазнав на пленумі Еґон Кренц, недавній перший секретар компартії НДР.

НА ПЛЕНУМІ КОМУНІСТИЧНОЇ партії Юґославії більшістю голосів була прийнята постава яка позбавляє комуністичну партію спеціяльних привілеґій і дозволяє на існування інших політичних партій, які можуть вільно змагатися у виборах, практично на усі державні пости. Голосуванням про позбавлення привілеґій не вдалось однак осунути внутрішніх непорозумінь, які існують вже від довшого часу між Центральним Комітетом партії і республіканськими партійними комітетами. Представники Словенії й інших закидають ЦК партії, що вони зумисно створили три відгалуження комуністичної партії, щоб робити враження перед народом про поширення демократичних свобід. Крім того, 1,654 делеґати проголосували за резолюцією, щоб Юґославія включилася до европейської спільноти і стала демократичною країною західнього стилю. Тільки 28 делеґатів голосували проти такої постанови. Без сумніву голосування є перемогою прихильників далекойдучої реформи і перемін та плюралістичного суспільства. Біда тільки в тому, кажуть західні спостерігачі, що в Юґославії немає згоди між республіками і на цьому тлі можуть розпочатися нові пристрасті.

ІРАНСЬКЕ РАДІО ПОВІДОМИЛО, що Совєтський Союз закрив усі переходи на совєтсько-іранському кордоні, зокрема в районі Азербайджану, дозволивши повернутись на батьківщину тим азербайджанцям, які вміжчасі зовсім, або тимчасово покинули територію СССР. Релятивно вільний перехід кордону тривав між Іраном і СССР майже два тижні і в тому часі до Ірану перейшло понад 20,000 азербайджанців, особливо тоді, як почалися сутички між ними і вірменами. Москва підозрівала також, що Іран постачав зброю й амуніцію для азербайджанських націоналістів, що у свою чергу збільшили ударну силу азербайджанського Народного Руху в боротьбі з вірменами і совєтським військом.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Джорджа Буша проголосила в понеділок, 22-го січня, свої наміри зменшити, а в майбутньому скасувати взагалі, обмеження на вивіз компютерів та іншого телекомунікаційного обладнання до країн Східньої Европи. Рішення відноситься до Мадярщини, НДР, Польщі та Чехо-Словаччини, тобто до країн, які скасували тоталітарний комуністичний режим та встали на шлях розвитку ринкової економіки. Зміна у напрямі потепління зовнішньоекономічної політики з країни Східньої Европи відкриває для американських компаній багатотисячний мільйоновий ринок, особливо для тих, що продукують компютори та телекомунікаційне обладнання. Пропозиція, яку запропонувала для розгляду Адміністрації Рада крайової безпеки не включає покищо Совєтського Союзу та плянує забезпечення заходів, щоб нова технологія не перевозилась із країн Східньої Европи до Москви. Особливе занепокоєння у цій справі висловив Пентаґон; Варшавський Пакт все ще існує і Совєтський Союз все ще має вирішальне слово, отже не має ґарантії, що американське компюторне обладнання не буде використане Москвою у військових цілях.

Стараються...

(Закінчення зі стор. 1)

Він продовжував творити й за колючим дротом...

Талант поета здобув міжнародне визнання. Василь Стус — почесний член Пен-клюбу.

Ми глибоко переконані, що, якби Василь Стус дожив до XXVII з'їзду КПРС, він вийшов би на свободу і взяв би зараз найактивнішу участь у перебудові. На жаль, сталося інакше — поет загинув в ув'язненні, а його рукописи останніх літ і досі не віддані дружині та синові. Керівництво Спілки Письменників України, окремі літератори неодноразово ставили питання перед партійними та судовими органами республіки про реабілітацію поета, — та кожного разу отримували чи усну, чи письмову відповідь: для реабілітації немає, мовляв, підстав... Але ж це — елементарне небажання окремих керівних осіб визнати факт кричущого беззаконня, яке панувало в застійне двадцятиріччя, елементарне прагнення втекти від відповідальности за сваволю й порушення прав людини в Радянському Союзі.

Підіймаючи голос на захист незаплямованого імені Василя Стуса, водночас ми хочемо звернути увагу громадськости й на інші літературні постаті, які теж потребують реабілітації.

Багато років страждав за колючим дротом талановитий перекладач та публіцист Валерій Марченко. Він загинув, як і Стус, загинув ще молодшим... Його ім'я, його творчість повинні бути повернуті нашій культурі. Так само потребують громадської та судової реабілітації імена та твори таких письменників, як Іван Світличний, Євген Сверстюк, Ігор Калинець та всі інші, засуджені за сфабрикованими справами...

Ми знову звертаємося — оцим колективним листом — до партійних та судових органів України: давайте переглянемо справу Василя Стуса, видамо належним обсягом і тиражем його поезії, переклади, публіцистичні та літератруно-критичні праці, його листи.

Кращі його твори повинні увійти до шкільних підручників та хрестоматій, його чесне й благородне ім'я повинно засяяти в назвах вулиць, бібліотек, клубів. Народ повинен знати творчість одного з найталановитіших, найчесніших і найбезстрашніших своїх синів.

Ми підтримуємо нашого земляка космонавта Павла Поповича на захист пам'яті Василя Стуса.

Вважаємо, що судова та громадянська реабілітація Василя Стуса стане ще одним кроком на шляху до правового суспільства, стане ще одним здобутком перебудовчого процесу".

Крім відкритого листа газета помістила фото В. Стуса і декілька вибраних поезій під загальним заголовком: „Сховатися од долі — не судилось".

Улас Самчук
СЛІДАМИ ПІОНЕРІВ
Епос Української Америки
IN THE FOOTSTEPS OF THE PIONEERS
Saga of Ukrainian America
Книжка у твердій зелено-темній полотняній обгортці з мистецьким написом в оформленні Богдана Титли
у видавництві УНСоюзу „Свобода".
268 сторінок, ціна 15 долярів з пересилкою.
Замовляти можна в книгарському відділі при „Свободі", пересилаючи рівночасно чек або грошевий переказ.
Svoboda Book Store
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

● НА ПРОДАЖ ●

УВАГА!
ЛЮБИТЕЛІ МАЛЯРСТВА!
Вперше у продажі 16 картин відомої і популярної української малярки
ТАЇСИ ЗАЙЧЕНКО
Зацікавлені у купні звертатися на число телефону:
(415) 752-5546 або
(415) 752-5721

Економіка...

(Закінчення зі стор. 2)

кати непорозуміння відносно ревізії кордонів з Польщею і Чехо-Словаччиною. Остаточне рішення západe весною. Німеччина просить відкласти це до кінця року, після виборів в Німеччині. Не виключене, що Великобританія пристане, але з конструктивним арґументом, бо европейські підприємства зменшать компетицію, а спільна монета нічого не поможе 14 міл. безробітним. Останнім часом шість інших держав: Австрія, Фінляндія, Ісляндія, Норвегія, Швеція і Швайцарія через наглі економічні і політичні зміни в країнах Східньої Европи хотять пристати до Европейської спільноти. Згадані держави з 32 міл. населення належать до Асоціяції вільної торгівлі з торговельним оборотом 880 біл. дол. Торговельний оборот держав Европейської спільноти 220 біл. дол. річно. Деякі з шести держав мають торговельний і оборонний союз з СССР. Переговори відносно об'єднання тривають, оскільки договоряться створять сильний торговельний союз 18 держав з 366 міл. населення. Останнім часом Польща, Мадярщина і Югославія також бажають пристати, а просьби Туреччини і Болгарії відкинуто.

У Бразилії інфляція в грудні зросла до 54 відс., консумційні ціни за 1989 рік на 1,750 відс., монета крузад утратила 16 відс., на вартості, офіційна ціна 11.7 за 1 дол. Уряд бореться із заборгуванням (110 біл. дол.) і інфляцією.

В Арґентині економіка сильно захиталася, уряд від восьми місяців не платить рат від 60 біл. дол. заборгувань через зростаючі платні і ціни, найбільше на бензину (60 відс.) інфляція зросла на 50 відс. місячно, тому уряд зменшив випуск і продаж гроша на ринок. Валюта австралійська протягом року три рази здевальвована, останнім часом на 50 відс. Офіційна ціна нині 660 австрал. дол. за одного доляра, останньо збільшилася з 1,500 до 3,500 австрал. дол. за 1 дол. замкнули на два дні біржу, тому уряд хоче здоляризувати. Приватні економісти і фінансисти поділені: одні — за бо долярова економіка поможе, уряд має вже 5 біл. дол. капіталу, а 50 біл. дол. інвестицій за кордоном (найбільше з усіх заборгованих держав), інші проти, бо може скомплікувати менше продукційну економіку. Нові обмеження уряду відносно заробітних платень і цін останньо дещо зменшили інфляцію, дефіцит і економічна анархія поправляється. Дві інші держави: Панама і Ліберія також вживають доляр.

Перу через не сплачування протягом п'ятьох місяців залеглих рат хочуть викинути з Міжнародного монетарного фонду. Перший раз в історії М.М.фонду, до якого належить 151 держав, грозить позбавлення членства. Уряд заборгований в М.М. Фонді, Світовому банку і Міжнародному банку розвитку (1,65 біл. дол.). Останньо вислав до М.М. фонду 44 міл. дол. рату з просьбою відсунення сплати рат через нову економічну програму. Спеціяльна місія М.М. фонду перевіряє нову програму, бо країна в критичному економічному положенні, інфляція зросла до 2,700 відс. консумційні ціни зросли на 35 відс., безробіття 20 відс.

Південна Корея, через великі торговельні зиски помагає ЗСА зменшити торговельний дефіцит на 5 біл. долярів. Президент Рог, відвідуючи в жовтні ЗСА, просив затримати в Кореї 44,000 американського війська, за яке платить 288 міл. дол. річно і збільшить до 340 міл. дол., бо зменшений стан може штовхнути Північну Корею до інвазії. Обіцяв збільшити імпорт американських продуктів і зменшити імпортові тарифи. В грудні уряд замовив 120-моторових літаків типу Ф-16 і Ф-18 у фірмі Мек Доннел Даґлес, за 4 біл. дол., з яких 48 збудованих у ЗСА, а решта в Кореї. Останньо нав'язав консулярні зносини і поширив торгівлю з СССР, Мадярщиною, Польщею і іншими країнами Східньої Европи.

ШКІРНІ НЕДУГИ
РАК ШКІРИ
ВЕНЕРИЧНІ ХВОРОБИ
ЗАБІГИ ПРОТИ ВТРАТИ ВОЛОССЯ
ЗАСТРИКИ COLLAGEN
ЛІКУВАННЯ ЗМОРЩОК
JIM BARAL, M.D.
ЛІЦЕНЗІЙОВАНИЙ ДЕРМАТОЛОГ
Центр американської дерматології
(212) 247-1700
210 Central Park South
New York, N.Y.
(bet. B'way & 7th Ave.)
Medicare приймається
Пацієнтів приймається тільки за домовленням
Працюємо також в суботу
Можете знайти нас скоро в NYNEX Yellow Pages

ARKA Company
Department Store
26 First Avenue
Tel. (212) 473-3550
New York, N.Y. 10009
МАЄМО БАНДУРИ НА ПРОДАЖ

HELP WANTED

ПОШУКУЄМО ЖІНКУ
до однорічної дитини і легкої домашньої праці. Побажана українська й англійська мови
Тел. на число (201) 299-8638

● РОЗШУКИ ●

ПОШУКУЮ
БОГДАНА ОЛЕКСІЯ МАКАРОВИЧА
народжений 1907 р. Меджибізький р-н, с. Моломомищі, Україна. Повідомити на таку адресу
Elsie Skorobatch, Rt. 1
Box 386-A
Princess Anne, Md. 21853

• FUNERAL DIRECTORS •

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околицях
ЛУЇС НАЙҐРО — директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

Richard H. Burnadz
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
FUNERAL HOME
371 Lakeview Avenue
CLIFTON, N.J.
Phone: (201) 772-1880
Funeral Director
Chapels available throughout the Metropolitan Area

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО
So. Bound Brook Monument Co.
45 Mountain Avenue, Warren, N.J. 07060
РАЇСА ХЕЙЛИК, власник
(201) 647-7221 ■ (201) 647-3492
ПРИЙМАЄМО ЗАМОВЛЕННЯ І СТАВИМО ПАМ'ЯТНИКИ, МАВЗОЛЕЇ, СТАТУЇ З РІЗНИХ ҐРАНІТІВ, МАРМОРІВ І БРОНЗИ НА ПРАВОСЛАВНОМУ ЦВИНТАРІ СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ, Н. ДЖ. ТА ІНШИХ ЦВИНТАРЯХ В ЗСА